

Litterärt korsord julen 2022 av Per Starbäck

(senaste rättelsen införd 25/12 2022)

Du bestämmer förstås själv hur du löser. Jag hoppas detta leder till mycket bokbläddrande, men inte så mycket webbsökande efter citat.

Svaret på ett citat kan vara författaren, eller verket, eller den eller det som beskrivs i citatet. Om citatet har en lucka (_____) är det förstås ordet i luckan som ska in.

Stavningen i texter och namn på verk har ibland moderniserats.

Detta korsord kan även fyllas i på nätet på starback.se/kors/jul2022/. Där kommer även facit att publiceras tjugondag Knut.

Vågrätt

1 En lång sådan handlar en saga för vuxna barn om (8)

5 Den citerade kan ses som detta i Göteborg och Huddinge

När julnatten tättnar
knarrar golv och dörr.
De döda sedan urtider
söker oss som förr.
De sitter i vårt hem
och minner oss omsider
att i de gamla tider
var julen först en fest för dem.

”Vi kommer inte med skrämsel,
vi kommer med tröst.
Vi såg er övergivenhet
en lång mörk höst.
Hur gott att vara fler.
Sitt kvar hos oss vid brasan.
Vi kände också fasan,
och vår förtvivlan var som er. [...]” (5)

8 ”Egentligen är det så svårt med det, att du är så söt,” säger Maurits. Ty det var därför han kommit att fästa sig vid henne, och det var ju ändå bra dumt av honom. Hans far var alls inte för det. Och hans mor, han tordes inte tänka på hur hon bråkat, då Maurits tillkännagivit, att han förlovat sig med en fattig flicka från bakgatan, en flicka som ej hade någon uppfostran eller några talanger och som ej ens var vacker, bara söt.

I Maurits' ögon var naturligtvis en bagarmästares dotter lika god som borgmästarens son, men alla hade inte så fri åskådning som han. Och om inte Maurits hade haft sin rike onkel, så kunde det väl ingenting blivit av hela saken, ty

han, som bara var student, hade ju ingenting att gifta sig på. Men om de nu kunde vinna onkel för sig, då vore allt klart. (8)

9 Mrs. Henry O. Jackson, den välbärgade änkan efter pastor Jackson i Stillwaters baptistförsamling, lutade sig tillbaka i stolen, medan hon fortsatte att se ut över St. Croix-floden, som flöt fram under hennes fönster: Strömmen rann åt det håll, varifrån hon kom den dagen, då hon landsteg i Stillwater. (6)

12 Har Lasse Lucidor förlorat (5)

14 Dess kejsare Golbasto Momarem Evlame Gurdilo Shefin Mully Ully Gue bor i Mildendo (8)

16 Men nu är han säkert en stor, grov karl,
som släpar och sliter – jag vet inte var.

Och visste jag det, förslog det ej stort.

Man kan aldrig ändra det fula man gjort. (14)

20 Pippi Långstrump lär vara den i landet som har flest (14)

22 – Då har han väl fått ett sådant papper i dag?

– Utan tvivel.

– Ah! Jag undrar just vad han säger! utbrast Suzanne muntert. – Jag har hört, att bilden av den lilla röda _____ är det enda, som skrämmer honom. (8)

25 Falk (5)

27 För min far var landsmålet något gammaldags och fult, ett tecken på underlägsenhet. Han var stolt över att delvis ha kunnat göra sig fri från det, även om hans franska inte var någon god franska var det ändå franska. På marknaderna i Y. uppträdde personer med flödande svada, klädda i normandiska folkdräkter, och spelade sketcher på landsmål, publiken skrattade. Lokaltidningen hade en normandisk

- krönika för att roa läsarna. När doktorn eller någon annan högt uppsatt person lät ett uttryck från Caux glida in i samtalet – som ”hon pruttar av hälsa” i stället för ”hon mår bra” – upprepade far belåtet meningen för mor, lycklig över att inbilla sig att de där herrarna som var så flotta fortfarande hade något gemensamt med oss, någon liten underlägsenhet. (6)
- 28 Denna författare ”bygger och befolkar ett eget litterärt universum fyllt av levande detaljer. Göteborg, med svartklubbar, sunkhak och universitetsbibliotek, blir spelplats för ett triangeldrama där den försvunna Cecilia är det svarta hål kring vilket romangestalterna graviterar”, enligt en prismotivering (8)
- 30 *Vanmakten stormar på sitt eget sätt
och hädar och förbannar rymd och tider.
Men många tycker redan att vi lider
ett rättvist straff där vi mot _____ skriker.
Ty vi har själv med rymdens hårda lag
oss själv stängt inne i den sarkofag
där vi vår levande begravning fira
tills allt vårt högmod lägger ner sin spira.* (5)
- 31 Författaren i vågrätt 5 dog här (8)

Loddrätt

- 1 En man i Grimsby gjorde det inte mer (6)
- 2 *Du skall inte skratta åt oss. Du skall inte tro att någon bryr sig om dig. Du ska inte tro att du kan lära oss något.* (9)
- 3 *Vin är Valfaders dryck, och ett rus är dig unt,
om du endast med sansning det bär:
den som raglar å land, kan stå upp, men till _____,
till den sovande, raglar du här.* (3)
- 4 Rent i bok av Tove Jansson (4)
- 6 Skord (5)
- 7 Där föddes Kristina Lugn (5)
- 10 – Jag tänker berätta lite om mitt liv, avbröt han mig. Jag vill inte att du ska få en felaktig uppfattning om mig genom alla historier du hör.
Han kände således till de bisarra påståenden som var i svang bland hans gäster.
– Jag ska säga dig rena, rama sanningen. Han höjde högra handen och det var som han tog försynen till vittne. Jag tillhör en förmögen familj i Mellanvästern – alla är döda numera. Jag uppfostrades i Amerika men studerade i Oxford, därför att alla mina förfäder har legat där och studerat. Det är en familjetradition. [...]
– Alla mina anhöriga dog och jag ärvde en hop pengar. Rösten var högtidlig, som om minnet av en hel släkts undergång upprörde honom. Ett ögonblick misstänkte jag att han bara satt och skojade med mig, men en blick på honom övertygade mig om motsatsen.
– Sedan levde jag som en ung rajah i alla Europas huvudstäder – Paris, Venedig, Rom – samlade juveler, framför allt rubiner, jagade storvilt, målade lite, för mitt eget nöjes skull, och sökte glömma något mycket sorgligt som hade hänt mig för länge sedan. (6)
- 11 ”Ha, ho, hm, vad är det fråga om?” sade Havsfulingen och dängde till närmaste valross med sina betar, så att denne vaknade och lät slaget gå vidare tills alla voro vakna och lågo och stirrade åt alla håll utom det rätta.
”Hi hi, det är jag”, sade Kotick, som krumbuktade sig i vågskvalpet och såg ut som en liten vit snigel. (7)
- 13 Svårskodd häst som blev gratis (5)
- 15 Det gör Rönnerdahl (7)
- 17 Enligt traditionen skrevs Marco Polos resor i fängelse här (5)
- 18 – Varför förföljer du mig. Varför lämnar du mig aldrig ifred. Varför överger du mig aldrig.
Vad har jag gjort dig att du måste hämnas, alltid tänka på din hämnd. Vad har jag gjort. Bara nekat dig att luta ditt huvud mot mitt hus. Det är allt. Är det inte allt?
Hur många har inte gjort det, egentligen, detsamma som jag. Men mig förlåter du det inte, mig glömmet du aldrig. Fast det är så längesen. Sedan dess har så många nekat dig det, så många att du inte kan minnas dem. Men mig minns du, mig glömmet du aldrig. Och inte jag dig. (9)
- 19 Är den talande:
Var vänlig och knäpp upp den knappen. Tack.
Ser ni det där? Titta på hennes läppar,
se där, se där! (6)
- 21 Bion från Smyrna diktade om denne; även syrisk poet (6)
- 23 ”Jag vet inte riktigt ännu. Du menar väl med – barnet. Jag låter det kanske vara hos fru Schlessinger tills vidare. Hon skulle nog sköta om det ordentligt. – Eller kanske jag adopterar det”, sade hon skrattande. ”Man adopterar ju ibland sådana barn. Jag kunde ju kalla mig fru Winge och strunta i vad folk tänker.”

— ELLER —

Kanske hade allt blivit annorlunda om hennes ende vän varit med. Det var han inte, fast det var förstås inte hans fel. Ingen hade sagt åt honom att komma, eller, rättare sagt, han hörsammade inte trumpeterna som med sina fanfarer kungjorde att alla skulle bege sig mot Sävby sjöns strand.

Veckan innan hade de färgat håret tillsammans, och han hade sagt att de var som syskon.

Hon har bara honom. Utan honom har hon ingen.

De hade färgat håret svart, sminkat sig med eyeliner och kajal och gått ut arm i arm på Sävbyholms vägar – på Smultronstigen, Hallonstigen, Taltrastvägen och Önskevågen – på falskhetens alla vägar som de gått en hel förfrusen barndom. (5)

- 24 Där publicerades Vikingen och Odalbonden (5)
- 26 Tora, Roald m. fl. (4)
- 29 Bergman som kåserade (3)

Lycka till!